

СТ А Н О В И Щ Е

на проф. д-р **Димитър Стефанов Кадийски**, доктор на медицинските науки, **Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей (ИЕМПАМ)** при БАН, ул. Академик Георги Бончев, бл. 25, 1113 София; член на Научно жури на конкурс за академичната длъжност *доцент* по Заповед № РД 09-49 от 17.08.2022г. на Директора на ИЕМПАМ.

Относно: Провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност **“доцент”** за нуждите на Секция антропология и анатомия при ИЕМПАМ, по научната специалност **„Антропология“** 01.06.01, професионално направление 4.3 **„Биологически науки“**, обявен в ДВ бр. 60, 29.07.2022 г., по предложение и решение на Научния съвет на ИЕМПАМ.

В конкурса е постъпила кандидатурата само на един участник – **Силвия Янакиева Николова**, главен асистент в Секция антропология и анатомия в ИЕМПАМ при Българска академия на науките. Депозираните от кандидатката материали (при мен на електронен носител) са в **пълно съответствие по вид, качество и обем** с националните нормативни изисквания за заемане на академични длъжности и са съобразени със специфичните изисквания на правилниците на БАН и ИЕМПАМ. Налице са всички изискуеми документи.

I. Карьерен профил на кандидатката

Главен асистент **Силвия Янакиева Николова**, доктор, завършва през 2005 г. СУ Св. Климент Охридски като магистър по Обща антропология, специалност Биология. От 2009 г. до днес **Силвия Янакиева Николова** заема в ИЕМПАМ последователно академичните длъжности специалист-биолог, асистент и главен асистент, работейки активно по направленията на научноизследователската дейност, специфична за Секция антропология и анатомия . През 2011 г. кандидатката получава диплом (дата на издаване 03.01.2011 г.) за образователната и научна степен **“доктор”** след успешна защита на 02.11.2010 г. на дисертационен труд на тема: *„Анатомични вариации на черепа - антропологична характеристика и оценка на междуполовите и двустранни различия”*. Важно за по-нататъшното научно развитие на **Силвия Николова** има участието ѝ в

национална практическа специализация - *Интензивен курс по дигитализация и създаване на реплики на обекти на културното наследство и по използване на нови технологии и мобилни приложения за музеи* - Smart Fab Lab работилница, организирана в УАСГ. Тази специализация е свързана директно с направленията на изследователската ѝ работа. Липсват данни за упражнена преподавателска дейност и обучение на студенти от кандидатката в периода от завършването ѝ на висшето образование досега. През кариерното си академично развитие Силвия Николова работи по шест научни проекта, като сред тях има проекти финансирани от ФНИ, Програмата за подпомагане на млади учени в БАН и Оперативна програма Развитие на човешките ресурси. Членува в *Европейска антропологична асоциация, Българско анатомично дружество, Federative International Programme for Anatomical Terminology (FIPAT)*.

II. Общо описание на представените материали по конкурса

Кандидатката прилага подробна документация, която я представя като перспективен учен с досегашни безспорни показатели от успешно академично израстване. Цялостният творчески път и кариерен профил на Силвия Янакиева Николова е съсредоточен върху научни проблеми в областите на физическата антропология и анатомия - *анатомични вариации в строежа на черепа, долночелюстната кост и посткраниалния скелет; изучаване на реорганизацията на сагиталния шев по време на затварянето му; изследване на конфигурацията на черепа при преждевременно затваряне на sutura squamosa* и др., включително проучване на макроанатомични особености на човешкия скелет. Изследванията на кандидатката потвърждават наличието на полезен научен потенциал от прилагане на комбинирани антропологични подходи *едновременно* в сферите на физическата антропология и на палеоантропологията. Немалка част от научното израстване на кандидатката е посветено на приложението на *съвременните информационни и комуникационни технологии в антропологията и дигитализацията* на съществуващи конвенционални морфометрични изследвания.

Главен асистент Силвия Янакиева Николова, доктор, участва в конкурса с общо 21 научни публикации, от които в 11 тя е първи автор. Всички публикации са в международни списания, реферирани и индексирани в световни научни бази данни (Web of science и Scopus) и притежават подходящ IF и SJR съответно (14 са с импакт фактор, 6 с импакт ранг и е включена една глава от монография). Кандидатката представя подробна документация за участието си в 43 национални и международни научни прояви, където броят на представените нейни (в колектив) научни съобщения е общо 74

(вкл. публикувани в пълен текст). Приложената справка удостоверява 172 известни й към днешна дата цитирания - голямата част от тях се откриват в престижни чуждестранни научни издания. Преценката на *h*-индекса на гл. асистент Силвия Николова е 5 към датата на конкурса. Тук е мястото да се спомене, че доста от публикациите й са в стойностни научни издания каквито са *Forensic Science International*, *Anatomical Record*, *Anatomical Sci Intern*, *Anthropologischer Anzeiger*, *Legal Medicine* и др.

Наукометричният анализ на дейността е нагледно представен в отделен документ, където е видно, че тя покрива и надвишава изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАС в РБ, приет с ПМС 122/29.06.2018 и в сила от 06.07.2018 г. с неговите по-късни допълнения, действащ към момента на обявяването на конкурса в ДВ. Изпълнени са наукометричните изисквания и условията, произтичащи от Правилника на БАН за приложение на ЗРАС в РБ и разбира се на Правилника на ИЕМПАМ за заемане на академични длъжности. Наукометричните показатели на кандидатката сумарно формират 504 точки, вместо изискваните 430.

III. Оценка на научните трудове на кандидатката

Поради ограничения в обема на моето становище и тъй като подробна оценка на научната дейност на кандидатката ще бъде представена от рецензентите по настоящия конкурс, ще се спра само накратко на нейните основни оригинални научни и научно-приложни приноси.

Основно направление на научноизследователската работа на кандидатката е характеристиката на анатомични вариации при човека. Проведените многогодишни проучвания в тази насока водят до напълно оригинални теоретични приноси, видими в публикациите (№№ 1-6, 8, 12). Тези приноси са обобщение на честотата на срещане, етиологията и очакваните потенциални клинични усложнения от различни анатомични вариации. Обектите на изследване, допринесли за получаване на тези приноси включват анатомични вариации в **строежа на черепа** при средновековни и съвременни черепни серии (*foramen spinosum*, *вариации възникващи в областта на мембранната част на люспата на тилната кост, инковата кост, преинтерпариеталната кост и наличието на допълнителна кост при задната фонтанела*). От особен изследователски интерес за кандидатката се явяват: *мултипликацията на вормиевите кости, долихокraniaта, умерената платибазия, формирането на цепнатина по задния ръб на големия тилен отвор, недоразвити и асиметрични челни синуси, недоразвити мастоидни въздушни клетки, краниална хиперостоза, умерено челно изгъкване, персистиращ метотичен шев,*

скрининг на забавеното затваряне на шевове, хипоплазия на лицевите кости, ранна загуба на зъби, зъбен кариес и хипоплазни дефекти на емайла.

Други важни изследвания на кандидатката през изминалите години включват скрининг на измененията на макроморфологичния статус при човек от възникващи анатомични **вариации на долночелюстната кост** и при анатомични **вариации в посткраниалния скелет**.

Силвия Николова допринася с работата си за въвеждането в антропологията и (като цяло в морфологията) на разнообразни изследователски техники с приложен характер. Тук мога да посоча въвеждането на *методи за дигитална морфометрия, методики за определяне на биологичния пол по размерите, определяне на биологичната възраст, проучвания на лицева апроксимация*, както и цялостната дейност на кандидатката по въвеждане на *микро-компютърна томография (μСТ)* в биоархеологията (палеопатологията).

Преглед на темите на утвърдените научни проекти, по които е работила кандидатката, показва интереса ѝ към практическите проблеми на съвременната антропология, представляваща важен дял от голямото биомедицинско морфологично научно направление.

IV. Препоръки и критични бележки

Горещо препоръчвам продължаване на интересната научноизследователска и приложна дейност в областите на дигитализацията на антропологичните изследвания и 3D визуализирането на обекти чрез създаване на един значително по-разширен колектив в Секцията.

Смятам, че бъдещо обучение на дипломанти, докторанти и увличане на други членове от Секцията антропология и анатомия към интересната тематика ще е база за създаване на реален **екип, ангажиран с осъвременяване на антропологичните изследвания** в института. Това освен, че е необходимо към днешна дата, е и задължително да бъде осъществено с оглед на продължаване на дългогодишните изследователски традиции в областта на антропологията в ИЕМПАМ.

V. Обща оценка за съответствие

Съответствието на кандидатката спрямо задължителните условия и задължителните количествени критерии по отношение на наукометричните показатели, съгласно ЗРАЗ в РБ и съответните регламенти за заемане на академични длъжности, е **пълно**.

VI. Заключение

Въз основа на представените материали по конкурса намирам, че главен асистент Силвия Янакиева Николова, доктор, е изявен учен, специалист в областта на антропологията, анатомията и макроморфологията със съществени оригинални фундаментални и приложни научни приноси, които са с изразен потенциал за дигитално практическо приложение за визуализация на анатомични структури и реституиране на структури - обекти на палеоантропологията .

Научната продукция на главен асистент Силвия Николова, доктор, е с достатъчен обем и качество, публикувана е в стойностни международни издания и е достъпна за научната общност у нас и в чужбина. Кандидатката се отличава с висока степен на организация на работата си самостоятелно и с външни за ИЕМПАМ сътрудничества. Влага отговорност и прецизност при изследванията си и при изпълнение на утвърдени научни проекти.

Считам, че гл. асистент Силвия Николова, доктор, отговаря напълно на изискванията на нормативните документи за заемане на академичната длъжност „доцент“ по специалност „Антропология“. Изпълнени са минималните национални показатели за академично израстване на ЗРАС на РБ и Правилника му, както и условията и реда за придобиване на научни степени за заемане на академични длъжности в ИЕМПАМ - БАН.

Всичко това ми дава достатъчно основание убедено да препоръчам на почитаемото Научно жури да гласува положително за предложение пред НС на ИЕМПАМ - БАН, гл. асистент Силвия Янакиева Николова, доктор, да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по научната специалност „Антропология“ (01.06.01).

Изготвил становището:

Подпис:

проф. д-р Димитър Кадийски, дмн

05.12.2022 г.